

Русија је у праву када тврди да су САД прекршиле обећања у вези са проширењем НАТО-а, пише амерички експерт за међународну безбедност Џошуа Шифринсон у чланку за Лос анђелес тајмс.

Према његовим речима, док представници Запада наводе о „провокацијама“ Русије и тврде да она прети Европи, Москва прича другачију причу.

Са њене тачке гледишта, Русија је оштећена страна, која је приморана да размишља о својој одбрани. Представници Русије тврде да су 1990. године САД током преговора са СССР-ом уверавале да се војни савез НАТО-а неће проширивати на исток.

„Запад је оштро протествовао, изјављујући да таквог договора није било. Међутим, стотине меморандума, извештаја и транскрипта у америчким архивима указују на супротно“, наводи аутор.

Према његовим речима, ови документи „не праве од Путина свеца“, али доказују да изјаве о томе да је Русија „предатор“ нису оправдане.

Након проучавања ових докумената Шифринсон је представио следећу слику.

Након што је 1989. пао Берлински зид, јавило се питање чији савезник ће сада бити Немачка — амерички, односно НАТО-а, Совјетског Савеза, то јест Варшавског пакта, или ничији. У Бушовој администрацији одлучили су да уједињена Немачка треба да постане део НАТО-а.

У фебруару 1990. године САД су Русији дале понуду на чији садржај указује транскрипт преговора у Москви. Према тој понуди тадашњи државни секретар САД Џејмс Бејкер изјавио о спремности да пружи СССР-у јаке гаранције да се пакт неће проширити „ни инч“ у замену за подршку америчкој позицији у Немачкој.

За мање од недељу дана касније Михаил Горбачов је пристао. Никакав формални договор није закључен. Међутим, за обе стране било је очигледно да је реч о „услуги за услугу“: Горбачов подржава савез Немачке и Запада, а САД ограничавају ширење НАТО-а.

Међутим, интерни меморандуми и евиденција представника Бушове администрације су показали да су се већ истог месеца Сједињене Државе предомислиле и одлучиле да одустајање од проширења војне алијансе није у њиховом интересу.

Већ до октобра разговарали су о томе када треба „источноевропским демократијама“ да покажу да је НАТО спреман да их прихвати. Притом су Американци, изгледа, и даље покушавали да убеду Русе да су интереси Москве у овој ситуацији узети у обзир.

„Стога не чуди да је Русија била бесна када је НАТО почео да позива Пољску, Мађарску, Чешку, балтичке и друге земље од средине '90-тих“, објашњава Шифринсон.

Он је додао да ширење НАТО не оправдава „ратоборност Путина“, али чињенице указују на то да је незадовољство Русије оправдано и да су САД својом политиком допринеле повећању тензија у Европи.

(Спутник)